

УДК 338.48:379.845

Махиня С. О.

*аспірантка кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»*

Кам'янець-Подільський, Україна

E-mail: sveta2010742@gmail.com

ORCID: 0000-0001-7358-7787

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Анотація

У статті досліджено європейський досвід організації і розвитку сільського зеленого туризму. Проаналізовано сучасний стан туристичної індустрії в цілому, а також розглянуті особливості розвитку та підтримки сільського туризму у різних країнах Європи. Встановлено, що сільський зелений туризм є одним із перспективних напрямів індустрії туризму, швидкий розвиток якого обумовлено карантинними обмеженнями. З'ясовано, що сільський зелений туризм поєднує широкий спектр різних видів туризму, заснованих на використанні природних, історичних та інших особливостей сільських територій. Обґрунтовано, що розвиток зеленого туризму в Україні без урахування європейського досвіду буде неефективним. Висвітлено основні існуючі проблеми і переваги даної сфери туризму в Україні. Зроблено висновки щодо основних напрямків і перспектив організації і розвитку сільського зеленого туризму в Україні на підставі проаналізованого досвіду країн ЄС.

***Ключові слова:** сільський зелений туризм, агротуризм, екотуризм, агрооселя, туризм.*

Вступ. Сільський зелений туризм в Україні лише починає свій розвиток і ще не здобув належної популярності, проте у багатьох країнах Європейського регіону він успішно функціонує та займає одне з перших місць в туристичному бізнесі. Зелений туризм можна класифікувати як нетрадиційну форму туризму, яка відображає зростаючу екологічну свідомість та підкованість населення. Також він сприяє позитивним змінам в соціально-економічному житті сільського населення: розвитку інфраструктури, зростанню зайнятості, наповненню бюджету сільських територій через збільшення доходів селян тощо. Сільський туризм є одним з найважливіших напрямів розвитку сільських територій, оскільки виступає альтернативою індустріалізації села і засобом підвищення загального рівня життя населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематикою розвитку сільського туризму в Україні та світі займаються багато науковців та дослідників. Зокрема, Рутинський М.Й. та Зінько Ю.В. [1] стверджують, що Україні важливо перейняти західний досвід, особливо сусідньої Польщі. Орієнтир на Західну Європу як на приклад для всього світу в сфері туризму роблять Ніколаєнко Т.В. і Ніколанеко Д.В., оскільки вона найбільш освоєна в рекреаційному відношенні [2]. Кузик С.П. та Олесевич Д.Л. [3; 4] у своїх публікаціях звертають увагу на важливість вивчення та засвоєння досвіду провідних туристичних країн, таких як Австрія зі схожими умовами, історією та традиціями, і Великобританія з її багатомісячною історією розвитку туризму.

Мета даної роботи полягає у визначенні на підставі європейського досвіду перспектив для України щодо організації та розвитку сільського зеленого туризму.

Методика (методи) дослідження. У статті були використані такі методи: абстрактно-логічний (теоретичне узагальнення та вивчення особливостей становлення сільського туризму в різних країнах Європи); індуктивний метод (визначення сучасного стану зеленого туризму); дедуктивний метод (процес узагальнення результатів з метою пізнання наукової сутності проблеми); порівняльний (дослідження світового досвіду, доцільність його застосування в Україні).

Результати. Сучасна туристична сфера є соціально-політичним явищем, що здійснює значний вплив на світовий устрій та економіку багатьох країн та регіонів. Під час пандемії COVID-19 у 2020 році вагомість туристичної індустрії для світової економіки стала більш зрозумілою. За даними Всесвітньої ради з туризму та подорожей, внесок туризму у світовий ВВП становив 10,4%, або \$9,2 трлн у 2019 році, а у 2020 скоротився на 49%, і сектор втратив майже \$4,5 трлн. Разом із цим загальне уповільнення світової економіки склало 3,7%. До пандемії кожне четверте нове робоче місце в світі та 10,6% усіх робочих місць припадало на міжнародний туризм, що складає близько 334 млн працівників. У 2020 році в сфері туризму скорочень зазнали майже 62 млн робітників, що складало 18,5% робочих місць, а число зайнятих в індустрії знизилось відповідно до 272 млн [5].

Зелений туризм як вид туристичної діяльності здійснює значний вплив на загальний внесок туризму у світовий ВВП і на розвиток сільських територій. Не менш важливим фактором є зближення людини з природою, ознайомлення з колоритом сільської місцевості, перейняття нових культурних цінностей. Поняття «зелений

туризм» трактується кожною країною по-своєму, але уваги варте визначення Міжнародного товариства екотуризму: «Екологічний туризм полягає у відповідальних подорожах до природних зон, що забезпечує збереження природного середовища, підтримує добробут місцевого населення, а також сприяє освіті туристів» [6].

Виникнення зеленого туризму пов'язують з появою перших гостьових будиночків-шале для обслуговування експедицій британських туристів в Альпах у XVIII ст., а Франція та Швейцарія поділяють між собою першість у запровадженні сільського туризму як частини міжнародного туризму. Довгий час лідерство у попиті і пропозиції сільського зеленого туризму утримувала Франція, де в 1951 році виникла організація, яка пропонувала прихисток у селах під час канікул. Декілька років потому вже була створена Національна федерація розвитку сільського туризму [7]. Згодом подібні організації почали засновуватись і в інших західноєвропейських країнах. У кінці 1990-х років усі національні організації зеленого туризму об'єдналися в Європейську федерацію фермерського та сільського туризму, скорочено – «EuroGites». Головними цілями якої є популяризація відпочинку в сільській місцевості та впровадження цільового інвестування проектів розвитку даного виду туризму.

Однією з передумов активного розвитку сільського туризму в країнах ЄС стала сільськогосподарська криза, внаслідок якої частка зайнятих у сільському господарстві невпинно знижується. Модернізація та автоматизація напряму впливають на кількість робочих місць у сільськогосподарському секторі. Більшість країн ЄС, зокрема Греція, Іспанія, Ірландія, Данія, Франція, продемонстрували негативну динаміку. Це спонукало до стимулювання розвитку зеленого туризму як альтернативного варіанту підтримки сільських територій на державному рівні.

Сільський зелений туризм активно розвивається в Польщі, Німеччині, Чехії, Франції, Данії, Нідерландах та в інших країнах ЄС. У більшості з них зелений туризм є головним напрямом збереження та відтворення національних ландшафтів сільських територій. Стимулювання розвитку екотуристичних послуг відбувається на державному рівні та є частиною Програми комплексного соціального і економічного розвитку сіл. За даними ЄБРР, вартість облаштування одного селянина в місті в 20 разів вища, ніж вартість створення умов для його життя і працевлаштування в селі. Більше того, еквівалентними є дохід, отриманий від одного ліжка-місця садиби, та дохід фермера від однієї корови за рік [8]. Саме через такі фактори зелений туризм може бути найголовнішим інструментом відродження та розвитку сільської місцевості.

Для кожної країни ЄС притаманні індивідуальні риси організації зеленого туризму, деякі з яких зображені на рис.1 [1]. В Італії, до прикладу, зелений туризм бере початок з давніх традицій сільського відпочинку в Альпах, Апеннінах, поблизу моря і розглядався селянами як основна форма підприємницької діяльності. Пільговий режим оподаткування сільського підприємництва в 1990-ті рр. став передумовою виникнення розгалуженої мережі престижних котеджів і пансіонатів для відпочину з кінними манежами, басейнами та іншою рекреаційною інфраструктурою. Це все зумовило тісне переплетіння агротуристичного бізнесу і курортного. На міжнародній арені за Італією закріпилася агротуристична спеціалізація по винному і гастрономічному туризму. Зокрема, популярним є сироваріння, приготування макаронних виробів, виноградарство. Кожна провінція має унікальні сорти виноградної лози та, відповідно, неповторних вин, які можна дегустувати на приватних винних заводах або домашніх винокурнях. Господарі агрокотеджів створюють для туристів винні, сирні, м'ясопродуктові підвали, що дозволяє підвищувати прайс на послуги та створювати автентичну атмосферу Італії.

Австрійський секрет успіху зеленого туризму полягає в долученні туристів до традиційних фермерських занять: збору трав і ягід, випасу худоби, приготування молочних продуктів, а також в організації активного і екстремального гірського туризму. У Фінляндії попитом користується оренда туристами будиночків без господарів поблизу заповідних озер і річок. Окрім житла, до оренди включено зазвичай користування сауною, човном та ліцензією на спортивну риболовлю.

Пандемія здійснила значний вплив на розвиток сільського туризму у світі, зокрема і в Іспанії, де наповненість агроосель в 2019 році була 45%, а в серпні 2020 року – зросла до 65% [9]. У державі створені асоціації власників агроосель, які займаються категоризацією та контролем відповідності вимогам організації. Суб'єкти агротуристичного підприємництва країни підлягають оподаткуванню і поділяються на три види: сільський готель (HR), замок або історичне помістя (CA), сільський будинок (CR). Сільським готелям присвоюється категорія від одного до чотирьох тюльпанів за системою «INNS OF SPAIN» [1]. Деякі з них створені на базі переобладнаних монастирів, історичних замків, помістях. Також багато сільських готелів розташовані на Канарських і Балейських островах.

Цікавим є той факт, що в Іспанії туристи мають можливість переглядати каталоги «зелених» садиб на офіційному сайті чи в офісах асоціацій зеленого туризму, де працівники займаються також бронюванням квитків, допомагають орендувати автомобілі тощо. Для України запозичення такого досвіду могло б стати поштовхом до активнішого розвитку сільського зеленого туризму за рахунок підвищення рівня послуг та реклами садиб. Окрім того, наша країна також багата на замки, палаци поміщиків, стародавні монастирі, які перебувають у занедбаному стані і для яких модернізація під потреби зеленого туризму була б способом збереження і реконструкції будівель. Також збільшився б попит на даний вид туризму, оскільки, окрім звичайної сільської хатини, можна обрати відпочинок у незвичному місці.

У Франції сільський туризм представлений Національною організацією будинків відпочинку і зеленого туризму, до складу якої входять як прості сільські будиночки, так і приватні історичні замки. Багаті гастрономічні

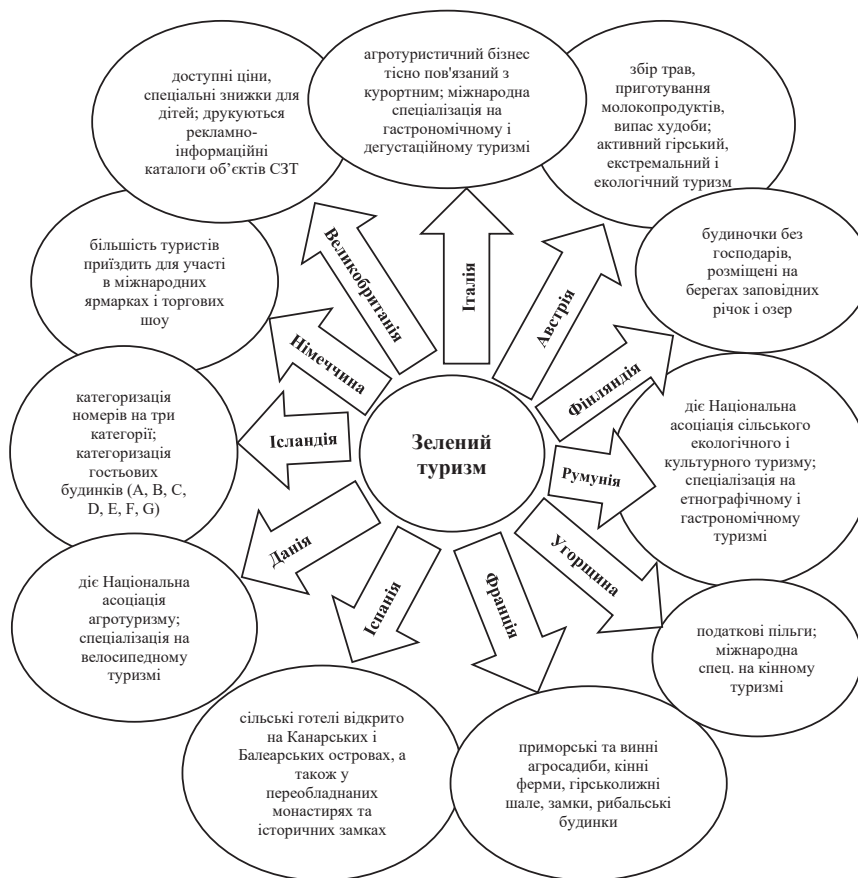

Рис. 1. Особливості зеленого туризму в країнах Європи

*Джерело: [1]

традиції та етнографічні ознаки осель Шампані, Провансу, Гасконі, Нормандії, Савойї створили неповторний національний шарм. Однією з особливостей є створення спеціальної категоризації агроосель для інвалідів, яка містить дві категорії: перша – розміщення на першому поверсі, можливість в'їзду в приміщення і пересування на інвалідному візку; друга – обмеженіші можливості пересування на інвалідному візку і використання спеціального обладнання. Створення умов для комфортного відпочинку поширюється не лише на людей, але й на домашніх улюбленців, яких туристи часто беруть із собою і для яких існує спеціальна інфраструктура в агрооселях.

Діти у Франції на період шкільних канікул запрошуються для проживання у сім'ї в сільській місцевості відповідно до спеціально розробленої програми дитячого відпочинку. В рамках даної програми діти навчаються піклуватися про свійських тварин, вивчають народні танці, фольклор, беруть участь в активних іграх на природі, походах тощо. В Україні створення таких програм забезпечило б розвиток сільських територій та збереження національної самобутності. Функцію контролю якості такого відпочинку виконують Міністерство охорони здоров'я і соціального забезпечення Франції і Міністерством молоді та спорту. Таку ж діяльність можуть виконувати аналогічні українські структури.

Реалізація одночасно різних концепцій зеленого туризму є абсолютно звичним явищем у Франції, де поєднуються приморські агрооселі, кінні ферми, гірськолижні шале, винні садиби, рибацькі будиночки і мережа агротуристичних кемпінгів у сільській місцевості для туристів, які подорожують на власному авто. У країні прийняті високі стандарти для сільського помешкання. Так, 5-та категорія передбачає проживання у респектабельно укомплектованій садибі з художнім оформленням, каміном, великою кількістю побутової техніки. На прилеглий території розташовані індивідуальний ландшафтний парк, басейн, сауна чи джакузі, майданчики для активного відпочинку (наприклад, тенісний корт), гараж для автомобіля тощо. У вартість проживання включено харчування, що відповідає національним кулінарним традиціям [7].

Франція займає чільне місце за рівнем розвитку гастрономічного та винного туризму. Гастрономічний туризм включає туристичні поїздки з метою знайомства з кухнею того чи іншого регіону. Туристи-гурмани зупиняються на фермах, які пропонують повний пансіон. Безпосереднє проживання в фермерському будинку виявляється важливим моментом, оскільки багато туристів бажають не тільки скуштувати місцеві делікатеси, а й ознайомитися з процесом приготування цих страв і дізнатися їх рецепт.

Винний туризм є «обличчям» французького сільського туризму. Даний вид туризму пропонує безліч занять: дегустація вин та шампанського; відвідування виноробних господарств, які виробляють однойменні сорти вин; вивчення технологічного процесу виноробства на аматорському та професійному рівнях; ознайомлення з правилами подачі вина до столу та поєднання його з гастрономічними стравами; колекціонування марочних вин.

Цікавим є той факт, що проживання у будинках фермерів набагато менш популярне, ніж, наприклад, у Німеччині. Тому основним засобом розміщення туристів є невеликі котеджі-апартаменти. Французи надають перевагу самостійному приготуванню їжі, використовуючи екологічно чисті сільські продукти. У країні існує навіть спеціальна інвестиційна програма «Gotes de France programme, chalets-loisirs», діяльність якої спрямована на розбудову інфраструктури так званих курортних селищ. До складу такого селища входять від 3 до 25 дерев'яних будиночків-шале, які можуть прийняти до 6 туристів кожен [7].

Як у самих французів, так і в іноземців великою популярністю користуються програми проживання в замках, де туристам пропонується зробити вибір: від кімнати з одним ліжком до апартаментів з витонченим аристократичним сервісом. У країні налічується близько 700 замків і палаців, сертифікованих для прийому агротуристів.

В Угорщині сільський зелений туризм розвивається досить швидко і згідно із законодавством відноситься до сфери ведення особистого селянського господарства, де існують певні податкові пільги. Визначення терміна «сільський зелений туризм» в законодавстві країни немає, а замість нього вживається термін «сільська хутирська гостинність». Це пояснюється тим, що дана діяльність розглядається як різновид робіт і послуг, що здійснюються селянами на базі власних садіб [9]. Національною спеціалізацією країни є кінний туризм, який гармонічно поєднується з зеленим туризмом. У Румунії сільський туризм розвивається найбільше у Південних Карпатах, а основними цілями є збереження національних традицій та природи.

Найближчою для України культурно, ментально і географічно є Польща – країна у Центральній Європі, де одним із найважливіших секторів економіки є сільське господарство. Кожен третій поляк займається фермерством, а в країні зареєстровано майже 2 млн. селянських господарств. Не дивно, чому агротуризм у Польщі, який зародився в країні у 1990х роках, є однією з улюблених розваг. Тисячі агротуристичних садіб готові прийняти туристів, які бажають поринути у сільське життя, повернутися до витоків або просто насолодитися єднанням із природою. Агротуристичні господарства розташовані практично по всій Польщі – біля Варшави та інших великих міст, біля підніжжя Татр на Балтійському морі, у сільських місцевостях. Найбільше агротуристичних резиденцій знаходиться в таких місцевостях, як Мазури, Померанія, Любуське поозер'я, Великопольське воєводство. Також дуже багато котеджів та ферм є у горах – Бескидах, Татрах, Судетах.

Активна державна підтримка розвитку зеленого туризму відображається у відсутності податку на додану вартість, а також звільнення отриманих доходів і від податку на доходи фізичних осіб за певних умов. Наприклад, одна з них – якщо кімнати здаються туристам (а не третім особам), а такий будинок є складовою частиною сільськогосподарської садіби [7].

У Польщі прийнято окремий закон про агротуристику, що законодавчо регулює даний вид господарської діяльності. В Україні, на жаль, діючих ЗУ «Про туризм» і ЗУ «Про особисте селянське господарство» не достатньо для чіткого і прозорого функціонування зеленого туризму, а окремого спеціального закону досі не прийнято. Також при перейнятті сусідського досвіду важливо звернути увагу на функціонування польських Дорад – інформаційних спілок, що забезпечують популяризацію сільського туризму через рекламу і підвищення рівня обізнаності сільських жителів [10].

На відміну від інших видів діяльності, для ведення сільського туризму в Польщі не обов'язково мати сертифікат, а категоризація «зелених» садіб є добровільною. Останнє здійснює Польська федерація сільського туризму, яка носить назву «Гостинні господарства» і в подальшому надає додаткову рекламну підтримку таким садібам. Окрім того, уряд виділяє фермерам, які працюють у цій сфері, дотації та надає допомогу спеціальних служб. Ось чому в Польщі створено чудові умови для агротуризму, які передбачають дотримання європейських норм щодо захисту довкілля та прав споживачів.

Основу сільського туризму у Польщі становлять ферми, які спеціалізуються лише на розвагах туристів, та ферми, для яких туристи є лише додатковим джерелом доходу. У першому випадку гості можуть:

- 1) брати участь у житті фермерського господарства;
- 2) навчатися ремеслам;
- 3) куштувати екологічно чисту продукцію, яку виробляють фермери;
- 4) знайомитися з місцевим фольклором та традиціями.

У другому випадку туристи мають можливість зануритися в сільське життя, але організацією пізнавальних турів доводиться займатися самостійно. Агротуризм у Польщі – чудовий спосіб провести час із дітьми. На території фермерських господарств вони можуть годувати тварин, кататися на конях, збирати гриби та ягоди, відкрити нові види тварин та птахів тощо. У одних агротуристичних комплексах працюють власні етнографічні музеї, за іншими передбачені дитячі майданчики. Працівники сільського туризму у Польщі прагнуть не копіювати один одного, а пропонувати гостям унікальні розваги.

Українські власники агротуристичного бізнесу завдяки програмам від Польських дорадчих служб мають можливість відвідати польські агротуристичні господарства, порівняти їх з рівнем своїх садіб і якістю туристичних

послуг на селі. Такі програми є надзвичайно важливими для культурного обміну і розвитку зеленого туризму, зокрема при запровадженні досвіду ведення бізнесу.

На основі польського досвіду всеукраїнською Спілкою сприяння розвитку сільського зеленого туризму була розроблена діюча система екологічної сертифікації та добровільної категоризації «Зелена садиба». Незважаючи на це, Спілка сільського зеленого туризму є лише громадською організацією і не має повної бази даних та достатніх можливостей для впровадження стандартів організації України. Тому проблема категоризації послуг та сертифікації залишається не вирішеною, як і відсутність централізованої бази даних про садиби. Останнього разу Державна служба статистики публікувала повну інформацію про існуючі агросадиби за регіонами України ще у 2017 році.

Іншою з загальних проблем у сфері зеленого туризму є недостатня кваліфікація власників садіб. Агротуристичним бізнесом в Україні займаються здебільшого люди старшого віку, які проживають на постійній основі у сільській місцевості. Їм не вистачає знань, навичок і вмінь для ведення успішного бізнесу. Наприклад, знання англійської, вміння працювати з онлайн-банкінгом, новими технологіями тощо.

Серед позитивного варто виділити широкий спектр розваг, який пропонується туристам: активна участь у традиційних дійствах, до прикладу – свято Івана Купала; сироваріння; риболовля; збирання ягід, трав, грибів; піші, кінні та велосипедні прогулянки мальовничими ландшафтами; катання на човнах і купання у водоймах; екскурсії на пасіки, виноробні, молокопероробні ферми тощо.

Висновки. Розвитку сільського зеленого туризму приділяється значна увага в країнах Європи. Сільський зелений туризм розвивається відповідно до географічних, етнокультурних і законодавчих особливостей кожної країни. Тому варто усвідомлювати, що єдиної моделі для успішної побудови туристичного бізнесу не існує. Європейський сільський зелений туризм є зрілим туристичним напрямом, що пройшов різні стадії становлення, тому має цінний досвід для України. Обґрунтоване пристосування досвіду інших країн до українських реалій зеленого туризму може дати неабиякі позитивні результати.

На підставі проаналізованого європейського досвіду стає можливим виділення основних напрямків та перспектив організації та розвитку сільського зеленого туризму в Україні:

- 1) вдосконалення законодавчого регулювання;
- 2) впровадження єдиної бази даних «зелених» садіб і створення офіційного сайту;
- 3) розробка пільгового режиму оподаткування;
- 4) рекламування послуг агросадіб, випуск різноманітних путівників;
- 5) розвиток різних видів агротуристичного бізнесу – своєрідна диверсифікація напрямків;
- 6) створення готелів на базі замків, палаців, монастирів;
- 7) інформаційно-навчальні програми для населення.

Україна, незважаючи на існуючі проблеми, завдяки її природним багатствам, унікальним ландшафтно-кліматичним умовам й вигідним географічним розташуванням має значний потенціал і сприятливі умови для перетворення сільського зеленого туризму у високорентабельний сектор економіки.

Список використаних джерел

1. Рутинський М.Й., Зінко Ю.В. Зелений туризм. Київ : Знання, 2008. 271 с.
2. Николаенко Т.В., Николаенко Д.В. История и региональные особенности мирового туризма. Харьков, 1998. 268 с.
3. Кузик С.П., Олесевич Д.Л. Австрійський досвід формування регіональної політики розвитку туризму. *Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми : Збірник наукових праць. За матеріалами доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 21-23 травня 1998 р.* / НАН України Інститут регіональних досліджень. Львів, 1998. С. 47–50.
4. Олесевич Д.Л., Кузик С.П. Регіональна організація туризму у Великобританії. *Регіональна політика України: наукові основи, методи, механізми : Збірник наукових праць. За матеріалами доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 21-23 травня 1998 р.* / НАН України Інститут регіональних досліджень. Львів, 1998. С. 50–54.
5. World travel and tourism council. Economic Impact Reports. URL: <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact> .
6. Інформаційно-дослідницький центр при Верховній раді України. Стимулювання розвитку екологічного/ зеленого туризму: наявні інструменти та практика, вплив на соціально-економічний розвиток країни. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00XH7C.pdf.
7. Європейський досвід організації сільського зеленого туризму. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/siltur2.htm.
8. Король М.М., Атаманчук В.В. Аналіз європейського досвіду організації зеленого туризму. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. № 6. Ч. 2. С. 30–33.
9. Rural Development and Rural Tourism: The Impact of Infrastructure Investments. URL: <https://www.intechopen.com/chapters/75227>.
10. Дудзяк О.А., Славина Н.А., Гуменюк І.І. Вплив польського досвіду на розвиток сільського туризму в українському селі. *Агросвіт*. 2018. № 24. С. 10–13.

Makhynia S. O.

Postgraduate Student of the Department of Management, Public Administration
Higher Educational Institution «Podillia State University»
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
E-mail: sveta2010742@gmail.com
ORCID: 0000-0001-7358-7787

THE EUROPEAN WAY OF RURAL GREEN TOURISM DEVELOPMENT: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Abstract

Introduction. Modern rural green tourism on a global scale is not only a tourist product, but also an alternative, non-agricultural form of employment in rural areas, which can solve a number of socio-economic and demographic problems. In foreign countries, rural green tourism is a mature tourist destination that has passed certain stages of formation, and therefore has valuable experience that is necessary for its development in Ukraine. The article analyzes the European experience in the organization and development of rural green tourism. The current state of the tourism industry as a whole is analyzed, as well as the specifics of the development and support of rural tourism in different European countries.

Purpose. The aim of the article is to determine, on the basis of European experience, prospects for Ukraine regarding the organization and development of rural green tourism.

Methods. The following methods were used in the article: abstract-logical (theoretical generalization and study of the peculiarities of the formation of rural tourism in different European countries); inductive method (determining the current state of green tourism); deductive method (the process of generalizing the results in order to learn the scientific essence of the problem); comparative (study of world experience, expediency of its application in Ukraine).

Results. It is established that rural green tourism today is one of the promising areas of development of the tourism industry in foreign countries, the rapid development of which in the last year due to quarantine restrictions. It combines a wide range of different types of tourism based on the use of natural, historical and other features of rural resources. It is determined that the development of rural green tourism in Ukraine cannot be effective without taking into account foreign experience.

Conclusion. A study of the world experience of using such a branch of the tourism industry as rural green tourism, allowed us to conclude that on a global scale it is an effective tool for sustainable socio-economic development of rural areas and their infrastructure. Conclusions have been made regarding the main directions and prospects for the organization and development of rural green tourism in Ukraine based on the analyzed experience of the EU countries.

Key words: rural green tourism; agrotourism; ecotourism; farmhouse; tourism.

References

1. Rutinskiy, M. Y., Zinko Yu. V. (2008). Zeleny`j tury`zm [Green tourism]. Kiev. Knowledge. 271. [Ukrainian].
2. Nikolayenko, T. V., & Nikolayenko, D. V. (1998). Istoriya i regional'nyye osobennosti mirovogo turizma [History and regional peculiarities of world tourism]. Khar'kov: Mezhd. Slav. un-t [Russian].
3. Kuzyk, S.P., Olesnevych, D.L. (1998). Avstriys'kyy dosvid formuvannya rehional'noyi polityky rozvytku turyzmu [Austrian experience of regional tourism development policy formation]. Lviv: National Academy of Sciences of Ukraine Institute of Regional Studies [Ukrainian].
4. Olesnevych, D.L., Kuzyk, S.P. (1998). Rehional'na orhanizatsiya turyzmu u Velykobrytaniyi [Regional organization of tourism in Great Britain]. Lviv: National Academy of Sciences of Ukraine Institute of Regional Studies [Ukrainian].
5. World travel and tourism council (2021), "Economic Impact Reports". URL: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>
6. Information and Research Center at the Verkhovna Rada of Ukraine (2021), Stymulyuvannya rozvytku ekolohichnoho/zelenoho turyzmu: nayavni instrumenty ta praktyka, vplyv na sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok krayiny [Stimulating the development of ecological / green tourism: available tools and practices, impact on the socio-economic development of the country]. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00XH7C.pdf [Ukrainian].
7. Touristic library (2021), Yevropeys'kyy dosvid orhanizatsiyi sil'skoho zelenoho turyzmu [European experience in organizing rural green tourism]. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/siltur2.htm [Ukrainian].
8. Korol, M.M. and Atamanchuk, V.V. (2016), Analiz yevropeys'koho dosvidu orhanizatsiyi zelenoho turyzmu [Analysis of European experience in organizing green tourism]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu, vol. 6, pp. 30-33. [Ukrainian].
9. Rural Development and Rural Tourism (2021), "The Impact of Infrastructure Investments". URL: <https://www.intechopen.com/chapters/75227>
10. Dudziak, O.A., Slavina, N.A., Humeniuk, I.I. (2018). Vplyv pol'skoho dosvidu na rozvytok sil'skoho turyzmu v ukrayins'komu seli [The influence of the Polish experience on the development of rural tourism in the Ukrainian village]. Agrosvit, vol. 24, pp. 10-13. [Ukrainian].